

АР-м и Лышхъхъу Тхьаклушынэ Аслъан Германием и Посольствэу Москва дэтым шьолъыр-хэмкӀэ иуполномоченнэу Краснодар краим щыӀэ Хольгар Коллей тыгъуасэ Iуклагъ. ТапӀкӀэ Iоф зэрэзэдашӀэн альӀкӀышт лъэныкъохэм ахэр здытегушылагъэх. ЗӀукӀэгъум хэлэжьагъ АР-м экономикӀэ хэхъоныгъэхэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрӀу Лыхъсэ Махьмудэ.

Германием иллыкӀо Iуклагъ

— Германием кышчыдагъӀкыгъэ оборудованиекӀэ Iоф зышӀэрэ предприятиехэр тилэ хуэгъэх, — кыӀуагъ АР-м и Лышхъхъу Тхьаклушынэ Аслъан Германием и Посольствэу Москва дэтым шьолъыр-хэмкӀэ иуполномоченнэу Краснодар краим щыӀэ Хольгар Коллей тыгъуасэ Iуклагъ. ТапӀкӀэ Iоф зэрэзэдашӀэн альӀкӀышт лъэныкъохэм ахэр здытегушылагъэх. ЗӀукӀэгъум хэлэжьагъ АР-м экономикӀэ хэхъоныгъэхэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрӀу Лыхъсэ Махьмудэ.

Адыгеим ихэхъоныгъэхэм, инепэрэ щыӀакӀэ, инвестициеу кыхалъхъагъэхэм, анахъу анаӀэ зытырагъэтыхэрэм ар кӀэ-кӀэу къатегушылагъ, туризмэм зыщегъаушомбгъуным республикэр лъэныкъо пстӀумкӀи зэрэфытегъэпсыхъагъэр кы-хигъэщыгъ. Мыщ дэжым Италием и Тироль зӀпхыныгъэ дашыгъуэ, шыкӀэу

агъэфедэхэрэмкӀэ зэдэгуащэхэзэ Iоф зэрэзэдашӀэрэр щысэу кышчыгъыгъ.

Хольгар Коллей Урысыем ишӀолъыр-хэр нахъ куоу зерагъэшӀэнхэм ыуж зӀритхэр, лъапкӀэ зэфӀшхъафхэм ящы-лӀкӀэ-псӀукӀэ зерашӀогъэшӀэгъоныр кы-луагъ. Адыгеир Германием нахъ куоу щашӀэным пӀэ лъэныкъуитӀуми нахъыбӀу

аналӀэ зытырагъэтын фаеу ыльытэхэр кыхигъэщыгъэх, а кӀэралыгъом ителевидение ижурналистхэр республикэм къаӀохэ зерашӀоигъом щигъэгъо-загъэх.

Германием ижурналистхэмкӀэ гъэ-шӀэгъон хъунэу Адыгеим иӀэр зэрэмы-макӀэм Тхьаклушынэ Аслъан кыкӀи-гъэтхыгъ, щысэхэр кыхыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

СурӀтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Чъэпыогъум и 1-р — зыныбжъ хӀкӀотагъэхэм я Дунэе маф

Лъытэныгъэ зыфӀтшырэ ветеранхэр, пенсионерхэр, тинахыжъхэр! Зыныбжъ хӀкӀотагъэхэм я Дунэе мафэ фӀшӀ тышӀуфӀэгъушӀо! Лъытэныгъэ ин кызэрэшӀуфӀтшырэмрэ тызэрэшӀуфӀэразэмрэ къытӀуты-кӀынымкӀэ а мӀфӀкӀыр амал дӀэгъоу щыт.

Джырэ щыӀакӀэм тинахыжъхэм ялахъу хашӀыхъагъэм осӀшхо фӀтӀшы. ШӀо тыхӀэгъу политикӀэ, экономикӀэ ыкӀи социальнӀэ хэхъоныгъэ ышӀынымкӀэ пшӀӀырылышхохэр зӀшӀошӀухыгъэх.

Заом иветеранхэр ыкӀи тылым щылӀэжъагъэхэр зышӀхъамысыжъхӀу ТекӀоныгъэхшом икӀыдӀэхын фӀбэнагъэх, мамыр щыӀакӀэ тилӀным пӀэ бэмэ апсӀэ агъӀылыгъ.

Кавказым щыпсӀурэ цыф лъӀпкӀхэм ижыкӀэ кышӀегъэжъагъэу апшӀэрэ чыпӀэ якультурэ щызыубытырэр нахыжъхэм шӀхъӀӀфӀшхо афӀшӀыгъэ-ныр ыкӀи яфӀшӀошӀэ уасэ ятыгъэныр ары.

Адыгэ Республикэм икӀэралыгъо социальнӀэ политикӀэ анахъу ыналӀ зытыригъэтыхэрэм ащыщ республикэм иобщественнӀэ щыӀакӀэ нахыжъхэр чанӀу хэлэжъэнхэмкӀэ амалышӀухэр ятыгъэнхэр.

Адыгеим исоциальнӀэ ыкӀи иэкономикӀэ хэхъоныгъэ цыхъэшӀэгъу лъӀпсӀэу шӀуэзриӀышӀым техъырӀхышӀэрӀ.

Тыгу къыддӀӀу тышӀуфӀӀӀаӀо псауныгъэ пытӀэ шӀуиӀэнӀу, творческӀэ гъэхъӀгъӀӀӀхэр шӀушӀынхӀу, шӀум шӀушӀымыкӀу, гухӀышӀоу шӀуиӀӀхэр къыжъудӀхӀу бӀрӀэ шӀушӀӀэнӀу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТХЪАКӀУШЫНӀ Аслъан
Адыгэ Республикэм и КӀэралыгъо Совет — Хасэм
и ТхъаматӀу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу и Указ

ЩытхъуцӀӀу «Адыгэ Республикэм промышленностымкӀэ изаслуженнӀэ IофышӀ» зыфӀлорӀэр А.И. Гавриловым фӀгъӀшӀошӀэгъэным ехыӀлагъ

Адыгэ Республикэм ипромышленность ихэхъоныгъэ илахъу хышӀыхъагъэм пӀэ щытхъуцӀӀу «Адыгэ Республикэм промышленностымкӀэ изаслуженнӀэ IофышӀ» зыфӀлорӀэр Гаврилов Александр Илья ыкӀом — зӀлухыгъэ акционер общес-твӀу «Кубаньэнерго» зыфӀлорӀэм игенеральнӀэ директор фӀгъӀшӀошӀэгъэнӀу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъу ТХЪАКӀУШЫНӀ Аслъан

къ. МыекъуапӀэ,
Iоныгъом и 24-рӀэ, 2013-рӀэ илъӀэс
N 123

2014-рӀэ илъӀэсым иапӀрэ мӀзих гъӀзеткӀӀтхӀгъур едгъӀжъагъ!

«Адыгэ макъэм» иныбджӀгъу лъӀӀӀхэр!

ЛъӀпкӀ гъӀзетыр кызытхыкӀы зышӀоигъохэм апае федеральнӀэ почтӀэм икӀутамӀу Адыгэ Республикэм щыӀэм иотделениехэм, ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» зыфӀлорӀэм икиоскхэм ыкӀи «Адыгэ макъэм» иредакция дӀжъ щыт киоскым **чъэпыогъум и 1-м** гъӀзет кӀӀтхӀныр ащырагъажъ.

ЗыцӀӀэ къетӀогъэ чыпӀӀхэм мыщ фӀдӀэ уасӀхэмкӀэ лъӀпкӀ гъӀзетым шӀуащыкӀӀтхӀн шӀульӀӀышт:

1. ПочтӀэм иотделениехэм
— **сомӀ 413-рӀэ чӀапыч 40-кӀэ** — тхъамафӀм 5 кыдӀкӀырӀэ гъӀзетӀу **52161-рӀэ индекс** зӀӀэм;
— **сомӀ 395-рӀэ чӀапыч 28-кӀэ** — фӀгъӀкӀотӀэныгъэ зӀӀӀхэм апае **52162-рӀэ индекс** зӀӀэм;
— **соми 147-рӀэ чӀапыч 48-кӀэ** — бӀрӀӀскӀшхом кыдӀкӀырӀэ гъӀзетӀу **14289-рӀэ индекс** зӀӀэм.

2. МыекъуапӀэ щыпсӀухӀэр гъӀзетеджӀхэр! «Адыгэ макъэм» иредакция дӀжъ щыт киоскым **индексхӀу 52161-рӀэ, 52152-рӀэ, 14289-рӀэ** зӀӀӀхэм **соми 140-кӀэ** шӀуащыкӀӀтхӀн шӀульӀӀышт. (Мыщ щыкӀӀтхӀхӀэрэм киоскым ежъ-ежырӀу гъӀзетыр чӀахыжъӀэ ашӀышт).

3. ООО-у «Адыгея-Интерсвязь» икиоскхэм тигъӀзетхэм зӀкӀӀэми **соми 150-кӀэ** шӀуащыкӀӀтхӀшӀушт. (КӀӀтхӀхӀэрэм гъӀзетыр киоскым чӀахыжъӀэ ашӀышт).

4. КъӀӀӀу МыекъуапӀэ дӀт хызмӀтшӀӀӀӀхӀу, организациехӀу, учреж-дениехӀу корпоративнӀэ шыкӀӀм тетӀу гъӀзет **экземплӀр 15-м** кышчымыкӀӀу кызытхыкӀышӀтхӀр редакцием **сомӀ 200-кӀэ** шыкӀӀтхӀнхӀэ альӀкӀышт.

5. УниверситетхӀу, институтхӀу, еджапӀӀхӀу корпоративнӀэ шыкӀӀм те-тӀу гъӀзет **экземплӀр 20-м** кышчымыкӀӀу кызытхыкӀышӀтхӀр редакцием **соми 150-кӀэ** шыкӀӀтхӀнхӀэ альӀкӀышт.

КӀӀтхӀным фӀгъӀхыгъэ упчӀӀӀхэм яджӀуапхэр телефон номерӀу **52-23-51-м** шӀукуытеомӀ, кышӀуагыжынынхӀэ альӀкӀышт.

НыбджӀгъу лъӀӀӀхэр, шӀукулатх лъӀпкӀ гъӀзетым!

Шэныгъэ экспедицием къыгъэзэжъыгъ

Цуекъо Нэфсэт.

Гуманитар ушэтынхэмкӀэ Адыгэ республикэ институтэу КӀэрэщэ Тембот ыцӀэ зыхьы-рэм ыкӀи гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ялофышӀэхэр зыхэхьэрэ экспедицием зы тхьамафэрэ (Ионыгъом и 23 — 29-рэ мафэхэм) хы ШыуцӀэ ӀушӀом Ӏоф къыщишӀагъ. Хыдзэ-псыдзэшхоу Шапсыгъэ шылагъэм емылгы-тыгъэу, шӀэныгъэлэжъхэр цы-фыбэмэ алукагъэх, къэбар гъэ-шӀэгъонхэр къауگوигогъэх, шап-сыгъэхэм ящӀэкӀэ-псэукӀэ зэ-хьоклыныгъэу фэхьугъэхэр зэ-рагъэшӀагъэх. Экспедицием фи-лологие шӀэныгъэхэмкӀэ док-торэу, институтым жэрыӀо на-роднэ творчествэмкӀэ иотдел ипашӀэу Цуекъо Нэфсэт ипэ-щагъ. ШӀэныгъэлэжъхэм сыра-гъусэу «Адыгэ макъэм» ыцӀэкӀэ сэри экспедицием илофшӀэн сы-хэлэжъагъ.

Шапсыгъэ чылэхэу ШэхэкӀэ-им, Шхьафитым, ТхьагъапшӀэ, Къэлэжъым, ШӀоикъо, нэмыкӀ-

хэми ащыпсэурэ цыфхэм та-лукагъ. Чылэхэм ацӀэхэр къы-зытекӀыгъэхэр, чыпӀацӀэхэм, тхьэлъэулпӀэ чыпӀэхэм зэра-джэщтыгъэхэр ыкӀи ахэм апыл-хьышӀэхэр шӀэныгъэлэжъхэм цыфхэм къарагъэлоутагъэх ыкӀи къатхыгъэх.

Шапсыгъэ мэххэм чыгъэу ахэтхэр, хьакӀэ-къуакӀэу ахэ-хэр, псыхьо пцӀэжъыехэр ыкӀи ахэм ацӀэхэр къызэрагъэшӀа-гъэх. Орэдыжъхэр, тхыдэжъ-хэр, гыбзэхэр къэзылоштыгъэ цыфхэр щымылэжъхэми, ацӀэхэр къоджэдэсхэм дэгъоу къашӀэ-жъых ыкӀи агъэлапӀэх. Ахэр зыфэдагъэхэр, агъэхьагъэхэр, язекӀокӀэ-шыкӀагъэхэр, орэдэу къалоштыгъэхэр ашӀогъэшӀэ-гъонэу къарагъэлотэжъыгъэх.

ХылушӀо шапсыгъэхэм ящӀэ-лӀэкӀэ-псэукӀэ хэпшыкӀэу аужырэ лъэхъаным зыкызырӀэтыгъэр нэрылъэгъу. Чылэхэм унакӀэхэр бэу адашыхьагъэх, предпринимательхэр адэсых, этноту-ризмэм закыщелӀэты. А пстӀэум адакӀоу зыгъэгумӀкӀыхэр Ӏофы-гъохэри макӀэп. НыбжыкӀэхэр зыщылэжъхэнхэ алъэкӀышт Ӏоф-шӀапӀэхэр икӀухэрэп, чыгур зэрэфаехэу агъэфедэшӀурэп, дэжъые хатэхэр, шаир кызы-щагъэкӀырэ плантациехэр зэ-хьоклыхьажъыгъэх, былым хьу-пӀэхэр, мэкъупӀэхэр ялэхэп.

ЗекӀэмэ анахь гукаор ады-габзэр псынӀкӀэу зэрашӀыгъупшӀэ-рэр ары. ЕджапӀэхэм ныдэль-фыбзэр ацӀэлъыжъэп, тызылука-гъэхэр, зекӀ пӀоми хьунэу, уры-сыбзекӀэ къыддэгущылагъэх.

Экспедициер гъэшӀэгъоныгъэ, ащ хэтыгъэхэм агу етыгъэу Ӏоф ашӀагъ. Ар шапсыгъэ Адыгэ

Хасэм ипашӀэхэми, чыпӀэ зыгъэлорышӀэжъыпӀэхэм ялофы-шӀэхэми, цыфхэми ягопагъ. Эк-спедициер зэхэщэгъэнымкӀэ ыкӀи гупсэфэу Ӏоф ышӀэнымкӀэ инэу зишуагъэ къытэзыгъэ-кӀыгъэ цыфхэм ацӀэхэр къе-тӀонхэу атефэ. Ахэр Ӏофым зи-мылӀкӀэ пӀэузыгъэхьагъэу ыкӀи мы Ӏофтхьабзэр зигукъэкӀыгъэ КӀэрмыт Мухьдин, Адыгэ Рес-публикэм и Къэралыгъо Со-вет — Хасэм идепутат, Шап-сыгъэ къыщыдэкӀырэ гъэзетэу «Шапсугия» зыфилорэм иредак-

Нэхэе Саид.

тор шхьалэу Ныбэ Анзор, хылушӀо шапсыгъэ Адыгэ Ха-сэм ипашӀэу КӀакӀыхьу Мэджид, мафэ къэс тыкъезыщӀэкӀыгъэ кӀалэу Лылужъу Инвер, гума-нитар ушэтынхэмкӀэ Адыгэ рес-публикэ институтым ипашӀэу Бырсыр Батырбий, республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» ире-дактор шхьалэу Дэрбэ Тимур, нэмыкӀхэри.

ШӀэныгъэ экспедицием ыкӀи цыф гъэшӀэгъонэу тызылукагъэ-хэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр тигъэзет тапӀкӀи къыщыхэты-уытщтых.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

ӀепӀэсэныгъэшхо зэрахэлъым, илъэсыбэ хьугъэу гуеты-ныгъэ фырылэу Ӏоф зэрашӀэрэм, промышленностым изегъэ-ушӀомбгъун ялахьышхо зэрэхашыхьэрэм ыкӀи машинэшым и Мафэ зэрэхагъэунафыкӀырэм япхыгъэу Адыгэ Республи-кэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхьу тхылъ афагъэ-шошагъ:

— **Андренко Сергей Николай ыкӀом**, Ӏахъзэхэлъ об-ществэ зӀухыгъэу «Зарем» зыфилорэм итокарэу я 4-рэ разряд зӀэм;

— **Черкашин Сергей Владимир ыкӀом**, Ӏахъзэхэлъ об-ществэ зӀухыгъэу «Зарем» зыфилорэм испесарэу я 6-рэ разряд зӀэм.

Адыгабзэм изэгъэшӀэн ыкӀи икӀэухъумэн афэгъэхьыгъ

Адыгабзэм епхыгъэ Ӏофыгъохэм афэгъэхьыгъэ я II-рэ Дунзэ конференциер Тыркуем ит къалэу Анкара Ионыгъом и 27-м къыщызӀауахыгъ. Ащ кӀэщакӀо фэхьугъ кавказ обществэхэм я Федера-циеу мыщ шызэхэщӀагъэр. Дунаим икӀэралыгъуи 9-мэ арыт апшӀэрэ еджапӀэхэм Ӏоф ащызышӀэрэ кӀэлэегъаджэхэр ащ хэлэжъагъэх, ахэм ащыщых Урысые Федерацием и Темыр-Кавказ республи-кэхэм ялыкӀохэри.

Ӏофтхьабзэм пшӀэрылӀ шхьа-лэу илэхэм ащыщых ӀэкӀыб къэ-ралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэ-гъухэм адыгабзэм изэгъэшӀэн ыкӀи икӀэгъэнэжъын мэхъанэу ратырэм зыкъегъӀэтыгъэныр, адыгэ диаспорэм ныдэльфыб-зэр ыгъэфедэнымкӀэ екӀоӀакӀэу илэхэр гъэнэфэгъэнхэр. Джащ фэдэу ӀэкӀыбым щыпсэурэ тильэпкъэгъу ныбжыкӀэхэм ыкӀи нахьыжъхэм бзэр зэрагъэшӀэн амал ялӀным фэшӀ опыту алӀ-кӀэлъымкӀэ зэхьожьынхэм, гу-хэлъхэм нахь тэрэзэу атегушчы-лӀэгъэным конференцием къекӀо-лагъэхэм мэхъанэшхо ратыгъ.

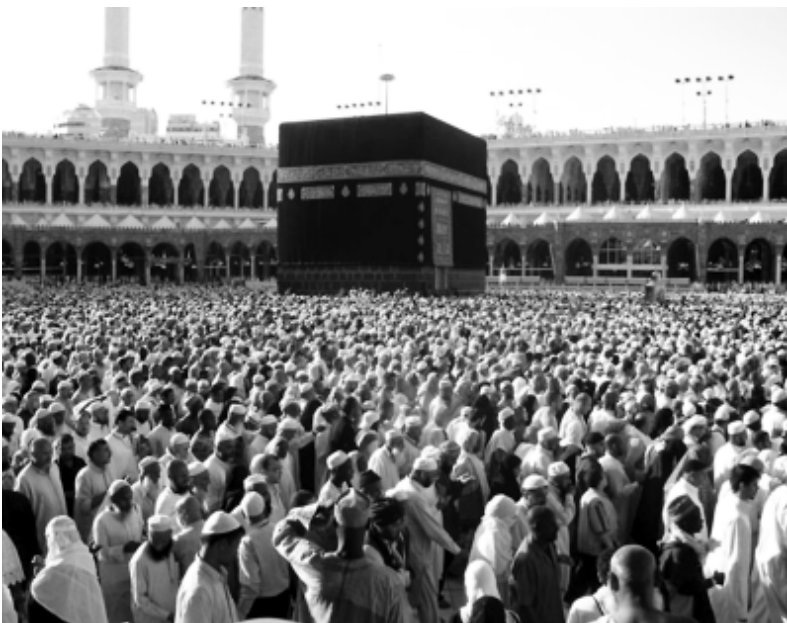
Кавказ обществэхэм я Фе-дерацие къызырӀорэмкӀэ, тильэпкъэгъухэр, организациехэр,

адыгабзэмкӀэ кӀэлэегъаджэхэр ыкӀи специалистхэр зерифе-шӀуашӀэу мы конференцием зы-хэлэжъэхӀэ, адыгабзэмрэ культурэмрэ къэнэжъынхэмкӀэ, хэхьоныгъэхэр ашынымкӀэ ишӀо-гъэшхо къызырӀэжъытхэм щӀэч хэлъэп.

КъӀогъэн фае нӀпэ адыгаб-зэм (черкесыбзэм) дунаим щып-сэурэ нэбгырэ мин 650-м ехъу зэрэрыгушылэрэр. Ахэм яна-хьыбэр Урысыем, Сирием, Тыр-куем, Иорданием, Германием, США-м, Израиль арысых. Тильэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ ӀэкӀыб къэралыгъуабэхэм ады-габзэр еджапӀэхэм ащарагъашӀэ.

ПАТӀЫКЪО Анет.

ХьаджэшӀхэр гъогу техьагъэх

Адыгэ Республикэм ыкӀи Пшызэ шӀолъыр ащыпсэурэ быслъымэн нэбгыри 120-м щы-цэу тиреспубликӀэкӀэ нэбгырэ 42-рэ Ионыгъом и 27-м Чабэм хьаджэшӀ ежъагъэх. Ахэм пэ-цӀэныгъэ адызэрехьэ АР-м ыкӀи Пшызэ шӀолъыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм я Диндэлэжъа-пӀэ исовет хэтэу, Кошхьэблэ районым илмамэу Минду Ар-тур. Ащ къызырӀуагъэмкӀэ, зекӀэ хьаджэшӀ кӀоштхэм япас-портхэр афигъэпсыгъэх, зекӀо-нымкӀэ агентствэхэм адэгущы-лӀэзэ тиреспубликӀэкӀэ ыкӀи Краснодар краимкӀэ нахь Ӏэры-фэгъоу Чабэм кӀонхэмкӀэ, гъо-

гуанэу къакӀуштыр нахь псын-кӀэ къафэхъунымкӀэ турхэр къы-гъотыгъэх.

Чабэм укӀоныр илъэс къэс нахь хьылъэ мэхъу зэпыт — диныр зыштэрэр нахьыбэ мэ-хъу, ащ къыхэкӀэуи хьаджэшӀ кӀонэу фаехэми япчъагъэ хэхъо. Ау ащ цыфэу дафэрэр лыы-тагъэу зэрэщытым къыхэкӀэу, кӀонэу фаехэм зекӀэми ар къа-дэхъун алъэкӀырэп. Урысыем щыцэу Чабэм кӀонхэмкӀэ нэб-гырэ мин 20-м ехъумэ Ӏизын къаратыштыгъэмэ, джы ащ ип-роцент 20-р алахьыжы, ежъ Са-удовскэ Аравием ыштэжъыгъ. Ащ къыхэкӀэу АдыгеимкӀэ ыкӀи

Краснодар краимкӀэ квоти 150-у ялагъэм щыцэу 30-р ала-хьыжыгъ. ХьаджэшӀ зыкӀоштхэм мзищырэ ныкӀорэ джыри илэу зэхьоклыныгъэу фашыгъэхэм къахэкӀэу ятхылъхэр нахь псынӀкӀэу агъэпсыгъэх.

— Адрэ илъэсхэм сэдэкъэ-кӀэ, псапӀэкӀэ хьаджэшӀ агъа-кӀохэу хьуштыгъэмэ, мыгъэ ащ фэдэ къыхэкӀыгъэп, зекӀэри ежъхэм яахьщӀэкӀэ макӀох. Зы нэбгырэм тельытагъэу хьаджэшӀ кӀоштхэм атыгъэр сомэ мини 115-рэ мэхъу. Ащ зекӀэ хэ-хъэ: къухьэлъатэу зэрэбыбы-штхэр, мазэм къыкӀоцӀ хьа-кӀэщэу зычӀэсыштхэр, къызэ-рэбыбыжыштхэр. Шхыным нэмыкӀырэр зекӀэ хэхъэ, ады-кӀэ шхыныр щыпыут, доллар 500 — 700 фэдиз алыгъмэ афיקъунэу ары къызырӀэты-тагъэр, — къылуагъ Минду Артур.

Мы илъэсым хьаджэшӀыныр зырагъажьэрэр чъэпыогъум и 14-р ары. Сыда пӀомэ а ма-фэр зул-хьадж мазэм ия 9-рэ мафэу тефэ. Мы мафэм хьа-джэшӀхэр Арафат бгым дӀкӀо-ещтых ыкӀи тыгъэр къохажъы-фэ Тхьэм елӀэуштых. Ащ лыпыдзагъэуи хьаджэшӀыныр рагъажьэ.

ХьаджэшӀ кӀуагъэхэм ягъо-гу псынӀкӀэ къафэхъунышӀ, псаоу, узынчӀэхэу къагъэзэ-жыныну, ятхьалъэхэр къабыл афэхъунхэу тафӀьалӀо.

КӀАРЭ Фатим.

Москва

къыщагъэлъэгъоштых

ГъэпшынэнымкӀэ УФ-м икӀэ-ралыгъо къулыкӀу и Гъэлоры-шӀапӀэу Адыгэ Республикэм щӀӀэм имузей чӀэлъыгъэ пкы-гъо 60 фэдизыр уголовнэ-гъэ-цӀэкӀэкӀо системэм итарихъ му-зей шхьалэу Москва дэтым агъэхьыгъэх.

Ахэм ахэлъых илъэс 50-кӀэ узекӀӀэбэжъымэ къыдагъэкӀыгъэ тхылъхэр. ПшӀэдэкӀыжъ зыща-рагъэхьырэ учреждениехэм ащы-лажъэхэрэм апае ар хэушхьа-фыкӀыгъэу ыкӀи шӀэныгъэ-техни-ческэ литературэу щыт. 1950-рэ илъэсхэм адэжъ пхьэм псэуалъэ хэзышыкӀырэ промышленнос-тым щашыгъэгъэ зыщытхэхэ-рэ столыри ахэм ахэт. Анахь экспонат гъэшӀэгъонэу, тарихъ мэхъанэ зӀлэу арагъэщӀагъэхэм ащыщ социалистическэ зэнэкъо-къум текӀоныгъэ къыщыдэзы-хыгъагъэхэм къафагъэшӀошэгъэ-гъэ, осэшхо зӀлэу Быракъ Пльы-жыыр. Гъэлъэшыгъэу пшӀэдэ-кӀыжъ зэрагъэхьыхэрэр зыдэсхэ

колониеу поселкэу Лъэустан-хьаблэ дэтым ар къыфагъэшӀо-шэгъагъ. 1974-рэ илъэсым къы-щегъэжъагъэу 1985-рэ илъэс-хэм анэс ИТК N6-м къэралы-гъом къыгъэуцурэ пшӀэрылӀ-хэр дэгъоу зэригъэцӀэкӀыгъэ-хэм фэшӀ Быракъ Пльыжыыр колонием егъашӀэм чӀэлъынуу аратыжыгъагъ.

Адыгэ Республикэм иуго-ловно-гъэцӀэкӀэкӀо системэ ита-рихъ музей 2007-рэ илъэсым къызыӀауахыгъ. Ащ къекӀуалӀэх гъэлорышӀапӀэм илофышӀэхэр, обществэм ыкӀи къэбар жьугъэм иамалхэм ялыкӀохэр.

Уголовнэ-гъэцӀэкӀэкӀо систе-мэм итарихъ къызэтегъэнэгъэ-ным чанэу дэлэжъэрэ Гъэлоры-шӀапӀэм илофшӀагъэ федераль-нэ къулыкӀум осэшлу къыфи-шыгъ ыкӀи тарихымыкӀэ уголов-нэ-гъэцӀэкӀэкӀо системэм игупчэ музей экспонат заулэ Адыге-им къыщигъэлъэгъонэу игухэлъ къырилотыкӀыгъ.

(Тикорр.).

Адыгэ Республикэм культурэмкӀэ и Министерствэ гухэкӀы-шхо щыхъоу фэтхьаусыхэ Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу, лъэпкъ орэдымкӀэ Къэралыгъо ансамблэу «Ис-лъамыем» иорэдылоу Шхьаплъэкъо Сусанэ Ерстэм ып-хъум янэ зэрэщымылэжъым фэшӀ.

Мыекъуапэ кымафэм фэхъазыр, ау...

**Гьэфэбэгъу уахътэр
рагъэжээнккэ къэ-
нагъэр мэккэ дэд.
Республикэм икьэ-
лэ шъхалэ фабэм
икьэтын щаублэным
фэхъазыр. Ащ дэлэ-
жъэрэ хьызмэтшлэ-
плэм илофышлэхэм
кызыралорэмккэ,
гьэфэбэным тегъэ-
псыхъэгъэ объект
аныхъ инхэм иоф-
шлэнхэр ащаухыгъэх,
къэнагъэр мэккэ дэд.
Джырэ уахътэм зы-
пылхэр гьэфэба-
плэхэм ыккы фабэ
къэзытырэ гупчэ-
хэм яоборудование
иуплэккун.**

фэбаплэ зэфэтшыжынын тыгу хэлъ, ау ар гьэфэдаклохэм кызыхашлэштэп — газккэ иоф зышлэрэ гьэфэбаплэм ар етпхыжыгъ.

Урамэу Гайдар ыцлэ зыхьы-рэм пхырыщыгъэ фэбэрыккы-плэхэми блэккыгъэ илээс-хэм гумэккыгъуабэ къапыккы-щтыгъ — чычлэгъыпсыхэм апккыккэу къалэм ианыхъ чыплэ зэхэт инэу «Черемушккэ» заджэхэрэр кызырагъэфабэрэр псым хэлъы хуштыгъэ ыккы ащ кыгъэхъылыщтыгъ гьэцккэжынынхэр, ошлэ-дэмышлэ иоф къэхъуми уплэккунхэр кы-гъэккыныщтыгъэх. Рыккыплэккэ-хэр псым ыккы кыдащэгъэх, ауужырэ шапхэхэм адиштерэ пенополиуретаным хэшккы-гъэх. Ащ ишлуагъэккэ фабэр рыккыплэм къенэжы, члэнагъэ фэмыхъоу цыфхэм анэсы. Гайдар ыцлэ зыхьырэ урамым щызэбгырыщыгъэу Титовым ыцлэ зыхьырэ кышчыублагъэу Школьнэм нэс фэбэрыккыплэ метрэ 300-м ехъу мыгъэ зэ-блахъугъ, кыхъащт илээсми мы чыплэм фэдэ иофшлэнхэм ащылъыпадзэжыщт.

— Анахъ мэхъэнэ ин зилэ объектхэу мыгъэ тыналэ зы-тедгъэтыгъэхэм ащыщ псэуплэу Ханскэм дэт котельнэр. Техни-ческэ сэнэхъат зыщызэрагъэ-гъотырэ училищым, культурэм и Унэ ыккы нэмыккы объектхэм фабэ ятыгъэным ар фэлоры-шлэ, — къелуатэ зэлухыгъэ лах-зэхэлъ обществэу «Автоном-нэ теплоэнергетическэ компа-нием» икьутамэу «Мыекъопэ гьэфэбэплэ сетхэр» зыфилорэм ипашъу Апэжыхъэ Султан. — Уахътэм диштерэ итальянскэ котелхэр джы ащ члэтых, гьэ-стыныпхъэ пытэм ычылплэккэ гьэстыныпхъэ шхуантлэр ща-гъэфедэщт — ар бэккэ нахъ лэрыфэгъу ыккы нахъ фед. Я 23-рэ Ханскэ еджаплэм игъэ-

Мыекъуапэ ипсэуплэ чы-плэу «Восходым», дзэ частэу «Я 131-рэ Бригадккэ» заджэ-хэрэми гьэклэжынын иофшлэнхэр ащызэрахъагъэх.

Анахъыбэу цыфхэм псы фа-бэр зыцагъэфедэрэ уахътэ-хэм ар афийккыным пае гьэфэ-бэплэ гупчитлэмэ ыккы зы ко-тельнэм электроэнергием игъэ-зеклон псэу агъэфедэрэм ел-пытыгъэу зэблэзыхъурэ оборудо-вание ахагъэуцагъ. Данием къыращыгъэ техникэм ишлуа-гъэккэ фабэр къалэм зэрэща-гъэфедэрэм зэхъоккыныгъэшлэ-хэр зэрилэштхэм имызакъоу, электроэнергии нахъ кызыз-тырагъэнэщт.

— Гьэцккэжынын куухэм ягу-гъу къэпшынын хъумэ, котел-хэм, онджэкхэм язытет изэ-

гъэшлэн зэшлотхи, ащыщхэм на-хъыбэрэ джыри иоф ашлэным пае кызызтэзыгъэнэщтхэ щы-фэхэр афэтшыгъэх, фэбэры-ккыплэу урамэу я 5-рэ Пере-улкэм щызэбгырыщыгъэр дгъэ-цккэжыгъ, — къелуатэ Мые-къопэ гьэфэбаплэхэм яинже-нер шъхалэу Игорь Скрипни-ченкэм. — Урамхэу Кресты-янскэм — Гоголым ыцлэ зы-хьырэ, Михайловым, Со-ветскэм — Госпитальнэм, Кре-стьянскэм, Некрасовым ыцлэ зыхьырэ ыккы нэмыккы фэ-бэрыккыплэу ащызэбгырыщы-гъэхэр дгъэцккэжыгъэх, нэ-мыккы оборудованиеу япхыгъэ-хэми тлэзагъ.

Мыщ дэжыым...

**Гьэлорышлэккы
компаниехэм ащыщхэм
ахъщэ кызыатырэр
хыккы унашъом ыуж**

Чыфэ зытэлхэр ары мыхъу-гъэмэ, иофшлэнэу зэшлуахы-гъэхэм ахагъахъоштыгъэ. Ионы-гъом и 25-м ехъулэу гьэлоры-шлэккы компаниехэм зэлухы-гъэ лахъзэхэлъ обществэу «Авто-номнэ теплоэнергетическэ компа-нием» ыпашъхъэккэ чыфэу ателъыр сомэ миллион 75-рэ. Гьэлорышлэккы Компаниехэм ащыщхэу зипшъэрылхэр зы-гъэцккэжыгъэр тлэ нылэп — псэуплэ гьэфэдакло гьэлорышлэ-плэхэу N 1-мрэ N 5-мрэ. Адрэ-хэм фэлэ-фашлэу арагъэгъоты-

рамытыжырэм ыпккэ кыккэу псыр, гьэстыныпхъэ шхуантлэр ыккы электроэнергием кызы-тыхэрэм апашъхъэккэ чыфэхэр телы мэхъу, ахэм якъэккыплэ-хэр кыпаупккыным ищынагъо къэуцу. Мы иофыгъом кыккэ-лэпыккыагъ энергием кызытырэ хьызмэтшлэплэм ыпашъхъэккэ «Автономнэ теплоэнергетическэ компанием» икьутамэу Мые-къуапэ щылажъэрэм кредит чыфэ илэ зэрэхъугъэр.

Псы стырэу электроэнергием, гьэстыныпхъэ шхуантлэм, псым якъызылэккэжынын елпытыгъэм икьэтынклэ зэпыгугохэр щымы-лэнхэм пае Компанием икьу-тамэ илофышлэхэр гьэфэда-клохэм ялэхъу фабэм ыккы псы стырым алъэныккыккэ чыфэхэр зытэлхэм ахэр къатыжынынхэу. Ар зызэшлуа-мыхыккэ, игъом гьэфэдап-ккы зытыхэрэми гумэккы-гъохэр ялэнхэ алъэккыщт.

Ащ нэмыккэу, фабэм икьэ-тын нахъышлэу къалэм щызэ-шлэхыгъэным фэлэжъэнэу щы-тыгъэ иофшлэнхэри кыхъащт илээсми нэс зэккылахъанхэ фае хъугъэ ахъщэр зэрымкыурэм ыпккэ кыккэу.

Шууигъэлорышлэккы Компание фабэм ыккы псы стырым апккэ игъом етымэ, энергие фабэм итынклэ ыккы икьэлъытэнккэ Мыекъопэ гьэфэбаплэхэм яот-дел щызэжыгъэшлэн шуулъэ-ккыщт. **Телефоны: (8772) 52-77-86.**

Зэлухыгъэ лахъзэхэлъ об-ществэу «Автономнэ тепло-энергетическэ Компанием» ипресс-ккыулыкъу ккытыгъэ къэбарыр хэутыным ккыфэ-зыгъэхъазыгъэр МЭШЛЭККЫ Саид.

«Жьогъобынын» ккыдэккыгъ

Ккылэцкыккы журналэу «Жьогъобыным» ия 3-рэ номер мы мафэхэм ккытлуккыгъ.

Ккылэзэгъаджэм и Мафэу къэблагъэ-рэм ипэгъоккэу ккылээджаккыхэм шлу алъэгъурэ ккылэзэгъаджэхэм афэгъэхъы-гъэ тхыгъэмккэ ар ккызылэхы. Апэрэ нэккыубгъор «Шлушлагъэу уилэр мыккы-дыхэн» зыфилорэ тхыгъэмккэ ккыре-гъажъэ. Ар Адэмые гурыт еджаплэм ия 5-рэ класс щеджэрэ Уджыхъу Джэ-нэт ккытхыгъ. Иккылэзэгъаджэу Ащккэ-нэ Райзэт фэгъэхъыгъ.

Я 2-рэ нэккыубгъом ит тхыгъэр Мые-къопэ гимназиэу М 22-м ублэплэ клас-схэмккэ иккылэзэгъаджэу Стлэшъу Аминэт

ехъылагъ. Ккылэзэгъаджэхэм ясурэт-хэмккэ тхыгъэхэр гьэклэрэккыгъэх.

Адыгэ республикэ гимназиэм щеджэ-рэ Щэшлэ Данэ итхыгъэ Адыгэ Респу-бликэм и Мафэ фэгъэхъыгъ. «Титхаккыхэм яубилейхэр» зыфилорэ рубрикэм члэт иофшлагъэр усэккы-тхэккы илэлэсэу Ккы-къо Налбый ехъылагъ. Ащ ыныбжэ илээс 75-рэ зэрэхъугъэм ехъулэу ар тхыгъэ. Ахэм ккыккылэпэккых Абредж Са-фьет ыккы Хъалыщ Сэфэрбый яусэхэр.

Филологие шлэныгъэхэмккэ докторэу Мамый Руслэн итхыгъэ адыгабзэм фэгъэхъыгъ. Ащ тищылэныгъэ чыплэу щитубытырэр, мэхъанэу ратырэр ары литературоведыр ккызытегушылэрэр. Тхыгъэр ккылэцкыккыхэм афэгъэзагъэу щытми, ны-тыхэми ар гьэсэпэтхыдэ афэхъушчт.

Адыгэккыалэ щыпсэурэ ккылэцкыккы купым исурэт гьэклэрэккыгъы журналым ккыдэхъагъ. Сурэтым итхы оредыло цыккылэхэу Зеккыогъу Аминэрэ Цопсына Эллэрэ. Ахэм оред ккыадезыгъалэхэ-рэр ансамблэу «Насыпым» хэт ккылэхэу Зеккыогъу Рустам, Гьуккылэп Мурат, Ныбэ Мурадин ыккы Шумэн Бислэн арых. Ахэр лэмэ-псымэхэм яансамблэхэм ячыл-плэ зэнэккыккыоу Мыекъуапэ цыккыуагъэм дипломант щыхъугъэх.

Зигугъу къэтшыгъэхэм анэмыккэу журналым нэмыккэ къэбарыбэ дэбгъо-тэщт. Тхаккыоу Пэнэшъу Сэфэр, журна-лым иныбджэхъухэу Шхъэлэхъо Ма-ринэ, Хъаудэккыоу Шхъаамызэ, Дзыбэ Назрэт ыккы нэмыккыхэм ялофшлагъэхэр мыщ ккыдэхъагъэх.

СИХЪУ Гошнагъу.

Тизэуiclэгъу гъэшлэгъонхэр

Лъэпкъ музей иди́ректорэу Джыгунэ Фатимэрэ ащ игуадзэу Шэуджэн Налмэсрэ зэуiclэгъум кызырэщалауагъэу, адыгэ шыуашэм итарихъ дунаим нахышлюу шыгъэшлэгъэным шлэныгъэлэжхэр, музей илофышлэхэр пылтых. Надежда Бурмистровам музейм кэкълуагъэхэм зафигъази, адыгэ шыуашэм идэхагъэ, шыуашэм цыфыр зэриплурэм, нэмыкхэм иеплъыклэхэр къарилонлагъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетым илъэпкъ ансамблэу «Нартым» ихудожественнэ пашэу Шагудж Казбек ыгъэсэрэ студентхэр пчэгум кыхъэхы, адыгэ къашьохэу «Зэфаклор», «Ислъамыер» къашыгъэх. Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым Свет-

Щылэныгъэм рапхы

Адыгэ шыуашэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ Иофтхьабзэу тиреспубликэ и Лъэпкъ музей шыклохэрэр щылэныгъэм дештэх. Зэхахьэхэм ныбжьыклабэ зэрахэлажьэрэм даклоу, шлэжымрэ шэн-хабзэмрэ япхыгъэ къэбархэм уагъэгъуазэ.

лана Кужбэ лъэпкъ шыуашэу шигъэхъазыргъэхэр ныбжьыклэхэм къагъэлэгуагъэх. Пшъэшъэ ишыгъэхэм къяклоу ашыгъэ шыуашэхэм лъэпкъ гупшысэр къахэщы. Модэм диштэу зызыфэпагъэхэм уяплъызэ нэр плэпахы.

Гумэ Ларисэрэ Абредж Гоцэфыжьэрэ хэдыкынхэм, шыуашэхэр зэралыхэрэм,

фэшъхъафхэм яхылапгъэу къалотагъэр ныбжьыклэмэ язакъоп зышлогъэшлэгъоныгъэр. Музей илофышлэхэр, клэлаегъаджэхэр зыклэупчлагъэр маклэп.

Лъэпкъ музейм щылэжъэхэрэ Тэу Аслъан, Сихъаджэкъо Ирин, Пшыпый Фатимэ клэлаеджаклохэм алулагъэх. Адыгэ шыуашэр нэмык лъэпкъхэм

агъэфедэ зэрэхъугъэм, археологхэм къагъотыгъэ пкъыгъохэм, нэмыкхэм къатегушылагъэх. Сихъаджэкъо Иринэрэ Хъакъунэ Маринэрэ анахъэу аналэ зытырадзагъэр адыгэ шыуашэм икъэгъэлэгъон зэпымыоу узыпылтын фэе Иофыгъоу зэрэщытыр ары. Мафэклэ мафэм ехъулэу къэгъэлэгъоныр зэхэошкклэ икхуштэп. Адыгэ шыуашэр щылэныгъэм щыщ, ар музейм икъэгъэлэгъонхэм сидигъуи ахэт.

Хъутлыжъ Гоцсымэ адыгэ шыуашэм икхъежъаки, лъэпкъым ишылэклэ-псэуклэ щыщ зэрэхъугъэри щысэ гъэшлэгъонхэмклэ клэлаеджаклохэм къафилотагъ. Лъэпкъ музейм зэуiclаплэ зэрафэхъугъэм, къэбарэу шызэхыхыгъэм ныбжьыклэхэм осэ ин фашыгъ.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Сурэтхэр Лъэпкъ музейм кыщытырахыгъэх.

НАТХЪО Разыет: «Клэлэцыкълу ибэхэм ялофыгъохэр зэшлохыгъэ зыхъущтхэр къэралыгъо гъэпсыным илъэгэплэ пстэуми аклуагъэ зэхэлъмэ ары»

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ и Комитет хэтэу Натхъо Разыет Ионыгъом и 24-м Мыекъуапэ шызэхихыгъагъэ Иэнэ хъурае. Ащ Иофыгъо шхъалэу зыщытегушылагъэхэр Адыгеим псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ ыкли гъэсэныгъэмклэ учреждениеу итхэм ачлэс сабий ибэхэм япсауныгъэ икхъухъумэн, игъэпытэн, медикэ-психологическэ ыкли педагогическэ Иофшлэнэу ахэм адызехъэ-

гъэн фаехэр ары. Джащ фэдэу мы Иэнэ хъураем хэлэжъагъэхэр тегушылагъэх зигугъу къэтшыгъэ учреждением сабий ибэхэр зэрашлэгъэныгъэ фэе уахътэр зыфэдиизынуу щытми.

Иофтхьабзэм хэлэжъагъэх Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ и Министерствэ, гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ Министерствэм, АКЪУ-м, Адыгеим медикэ-социальнэ экспертиземклэ и Бюро шхъалэ, медицинэм ыкли гъэсэныгъэм

яучреждениехэм ялыклохэр.

— Мыщ фэдэ Иофтхьабзэ зэхэжэгъэн фаеу зыхъугъэр мыгъэ гъэмафэм Мыекъуапэ сыщылэзэ клэлэцыкълу Унэу гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ Министерствэм епхыгъэм ащыщ сызэклом ыуж, — кылыуагъ Р. Натхъом. — Ащ Иоф шызышлэхэрэм сыщагъэгъо-загъэ мыхэм афэдэ учреждени-ехэм ашалагъэ сабий ибэхэр, зылыгъын зымылэхэр, чыплэ кын ит клэлэцыкълухэр мы учреждени-ехэм ачлэсынхэ зэралъэклышт

уахътэр тэрэзэу гъэнэфагъэу зэрэщымытым кыхъэкыклэ, еджаплэм ахэр фэгъэхъазыргъээнхэм епхыгъэ Иофыгъохэр зэхэ-щэгъэнхэр кын зэрэхъурэм.

Иэнэ хъураем хэлэжъагъэ экспертхэм янахыбэм игъоу альэгъугъ «Урысые Федерацием шыпсэхуэрэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным фэгъэхыгъ» зыфилорэ Законим зэхоклыныгъэхэр фашыгъэнхэу. Ахэм кы-хагъэщыгъэ клэлэцыкълу ибэхэр медицинэ учреждениехэм къа-

члэпшыжынынхэщ, гъэсэныгъэ зыщызэрагъэгъотышт учреждени-ехэм ачлэбгъэтысхъанхэм фэшл нэбгырэ пэпчэ ипсауныгъэ изытет куоу ууплъэкълун зэрэфаер.

Иофтхьабзэм иклэухым Натхъо Разыет кылыуагъ Къэралыгъо Думэм ибжыхъэ зэхэсыгъо амыухызэ мы Иофыгъом фэгъэхыгъэ хэбзэихъухыгъэм зэхэоклыныгъэ фашыгъэным тегушылэнхэу кы-зэрахилъхаштыр.

КЪАНДОР Анзор.

Къэралыгъо Думэм идепутат илэпылэгъу.

Шум шлушлэ пылъ

Тэхъутэмыкхэе районим ит къутырэу Суповскэм дэт гурыт еджаплэр 1920-рэ илъэсхэм адэжъ агъэуцугъагъ. Ар ашы зэхъум хабзэр къадэлэпылэнэу хъугъэп, цыфхэр зэдэлэжхы еджаплэр ашыгъ. Къутырдэхэм яклалэхэр еджагъэхэ, гъэсагъэхэ хъухэмэ ашлоигъуагъ, ащ кыхъэкыклэ шхъадж амалэу илэм елпытыгъэу, еджаплэм ишлын илахышлэу хишыхъагъ.

Илъэсхэр кызыэкълэпыкълуагъэх, зэхэоклыныгъэхэри кызыдахыгъэх. Еджаплэр зычлэт унэр зэщыкхуагъэ хъугъэ. Ар агъэцэкълэжыным пашэ ахъэшхо ишыклэгъагъ, ау районим фызэшлокыштыгъэп. Шхъэу зызыфамакхыжыным пашэ 2003-рэ илъэсым еджаплэр зэфашыжыныр нахъ тэрэзэу ыкли къэкълу алытагъ. Ар къутыр-дэхэм гуэхэлышхо ашыхъугъ, зи зэусэнхэ ашлэщыгъэп. Гумэкълэу, цыфхэм къашъхъа-щыхъагъэр атэзыхын, рэхъат язытын къутырым къыдэкыгъ. Ар Леонид Сидоренкэр ары. Къутырэу Суповскэм ар кыщыхъугъ, щаплугъ. Гурыт еджаплэр кызыеухым хы флотым инженерхэр фзыгъэхъазыргъэхэр институтэу Одессэ дэтым члэхъагъ. Нэужым диплом илэу къалэу Новороссийскэ хы сатыушлэ къухъэуцуплэм Иоф шышлэнэу агъэклуагъ. Илъэсибгъо

ащ шылэжъагъ, диспетчерэу ригъажыи къухъэуцуплэм ирайон гупчэ ипашэу Иоф ышлагъ. Илъэс 30 Заполярьем шылагъ, зыхэхтхэм агурылоу, пэщэ Иэнатлэр зэрифэшлуашэу ыгъэцаклэу, шытхъушхо пылэу Иоф ышлагъ. 2003-рэ илъэсым икхутырэу Суповскэм Леонид къэкълэжыгъ.

Еджаплэм Иоф зытетыр зельэгъум, ащ игъэкълотыгъэ гъэцэкълэжынынхэр зэрищыклагъэр, ахъэшшхо зэрэхъащтыр кыгурылуагъ. А Иофыр ежъ ышхъэкклэ зэшлуихынуу рихъухыгъ. Илъэ-ситло еджаплэм Иофхэм апылтыгъ, зэкклэ Иоф-шлэнхэм апэлухыгъэр ежъ иахъщ. Леонид ишлуагъэкклэ еджаплэр кызыэтэнэжыгъ, къутыр-дэхэм яклэлэцыкълухэр ащ щеджэх.

«Шум ибзыхъаф клэдырэп» алуагъ. Плы шлагъом ишлуагъэ цыфхэм ашыгъупшагъэп: къутыр-дэхэр, клэлэегъаджэхэр, клэлэеджакло-хэр клэлэлухи еджаплэм шлэжъ пхъэмбгъу кыщыфызэлухыгъ.

Цыфыбэ а мафэм еджаплэм къэкълэпэгъагъ. Ахэм ахэтыгъэх Леонид Иоф дэзышлагъэхэу къалэу Мурманскэ кыкыгъэхэри, илахыпхэри, иныбджэгъухэри. Леонид Сидоренкэм ишлэжъ ахэм агъэлэплагъ.

ХЪУШТ Щэбан.

Бзеджашлэр къаубытыгъ

Республикэм икхэлэ шхъалэ автомобилитлэу зэрэщырафыжъагъэм епхыгъэ бзеджашлагъэхэр Мыекъуапэ ихэбзэухъумэкло къулыкхуэхэм чэщ-зымафэм кыкълэцлэ зэхахынхэ алытхэу.

Хэбзэгъэуцугъэр зыукхуагъэу зэгугъэфэхэрэ зыныбжъ имыкхугъэ клалэу станицэу Ханскэм шыщыр полицейскэхэм къаубытыгъ.

Ащ кызырилотагъэмклэ, Ионыгъом и 16-м чэщым сыхъагъэр 10-м адэжъ илъэс 15 зыныбжъ инэлуасэр игъусэу Мыекъуапэ дэт къатыбэу зэтет унэ горэм иша-гу дэтыгъэ машинэу «Фольксваген Каравелла» зыфилорэр рафыжъагъ. Тикхэлэ шхъалэ шыпсэ-урэ хульфыгъэу илъэс 30 зыныбжъым автомобилыр иеу хэбзэ-ухъумэкло къулыкхуэхэм агъэунэ-фыгъ. Михайловым ыцлэ зыхы-рэ псэуплэ чыплэм нэсыгъэхэу машинэм гъэстыныпхэр кыуухыгъ. Бзеджашлэхэр бэрэ емыгупшысэхэу

къатыбэу зэтет унэ лутыгъэ ВАЗ-2109-р рафыжъагъ. Автомобилым сигнализацие зэрэхэмытыгъэр нэбгыритлэм кызыфагъэфедат.

Мы пчыхъэ дэдэм зы нэбгы-рэр оперативникхэм къаубытыгъ. Ащ кызырилотагъэмклэ, рафыжъагъэ машинэр Мыекъуапэ ирайонэу «Черемушки» зыфилорэм ишагу горэм къыданагъ ыкли а чыплэр аригъэлэпэгъугъ. Ау автотранспортыр ащ лутыжыгъэп. Полицейскэхэр зэрегупшысэхэрэмклэ, зыныбжъ имыкхугъэ ятлонэрэ бзеджашлэм ар рифыжъагъ. ВАЗ-2109-р зыдэ-щылэр гъэунэфыгъэным пашэ Ады-геим ыкли Краснодар краим яхэб-зэухъумэкло къулыкхуэхэм джырэ уахътэм оперативнэ Иофтхьабзэхэр зэрахъэх.

Полицейскэхэр зэрегупшысэхэ-рэмклэ, зыныбжъ имыкхугъэ нэбгы-ритлэр нэмык бзеджашлагъэхэми ахэцэгъэнхэ ылъэкълышт.

**Нарэхэр УДЫКІЭКО Казбек
къытфигъэхьыгъэх.**

Шлоу шылэмклэ сыпфэлъало, Рай!

Ситхыгъэ зыфэгъэхьыгъэм ыпэ къызгъэшъымэ сшлоигъор шылэныгъэм зэхъоклыныгъэу къызидыхьхэрэр ары. Тицлык-гъом къыщегъэжагъэу тынэгъу клэт зэфыщытыклэ дахэу цыфхэм зэфырылагъэр. Шыпкъагъэр, зэфагъэр, гуклэгъур тидыгэ лъапкэ егъашлэм игъогъугъэх. Лъапкэ пстэуми яшэнхабзэхэр ашлодахэх, ау, шып-

къэр пшотмэ, тэ тильэпкэ ицыфыгъэклэ кытеклон шылэп. Тщыгъупшэнэу щытэп гуклэгъуныгъэу, лъытэныгъэу зэлахьылхэм ямызакъоу, гъунэгъухэм зэфырылагъэр. Хъяри, къини зэрэчылэу зэдагъоштыгъ, зэдалэтыщтыгъ. Алахьым ащ фэдэ шылакэ тытырегъэгъэуоужь. Сэ сшъхэклэ дышши, тыжыни анахь лъаплэу сэлъытэ

быслъымэныгъэмрэ цыфыгъэмрэ.

Ситхыгъэ зыфэгъэхьыгъэр гуклэгъэныгъэ зыфысылэу, илэс пчъагъэм зицфыгыгъэ сышыгуазэу, сызфэрэзэ бзыльфыгъ. Ар зыныбжъ илэс 80 хъугъэ Гъуклэл Рай ары. Гушлуагъор къебэклэу, псауныгъэ пытэ илэу, игъашлэ рэхъатэу кыгъэшлэнэу сыфэлъало Рае. «Ылэ дышъэр

пэзы» зыфалорэм фэд ар. Къыгъэшагъэм даплэм лэф шишагъ, илэпэлэсэныгъэ бэмэ алылэсыгъ, псэпэ ладжи кыгъэхъагъ.

Дунэе дахэу Тхъэм кытитыгъэм цыфыгыгъэр кыобэклэу, быслъымэныгъу уилэу, уишылэныгъэ урыразэу къэпхыныр насыпыгъэу сэлъытэ. Ары адыгэхэм «Былымыр осэпс: къакло, мэкложы» зыкларэр. Рае ишъхъэгъусэу, заом, лэфшлэным яветеранэу Гъуклэл Мухъдинэрэ сэ ишъхъэгъусэу Къэплъан-

рэ (идунай ыхъожьыгъ, джэнэт лъаплэр Тхъэм кыирет) зэфэшагъэхэу, зэныбджэгъухэу шытыгъэх. Сишъхъэгъусэу шымылэжымы, тэ тызэлъэкло, тызэрэгъэлъаплэ.

Цыфэу шлу зыгу илэ пстэуми сафэлъало гуклэгъуныгъэр ахэлэу, быслъымэныгъэр ащымыгъупшэу, гушъэбэныгъэр зэфырылэу псэунхэу.

ХЪАБЭХЪУ Нэфсэт.
ст. Джаджэ.

ЮТЭЖЪ

Узщытхъэщтыри узщылэщтыри къэшлэгъуае

ХЪАКИЭ лъаплэхэу садэжъ шылагъэхэр автобусым дэклогъынхэу Мыекълэпэ автовокзалым есцэллэжыгъэхэу, гушылэным тыхэблыхъагъэу тыщытызэ, лы горэ, ыныбжъ хэклотагъэу кытэклоглагъ. Сэлам кытити, ежъ зыфэе автобусыр кылухъанклэ сыхъатым ехъу зэрэщылэр зэригъэшагъ. луклыжынклы кыримыгъэклогу, ежэнкы уахътэр шлуабэу, тлэклурэ кыриклухъ-риклухъыклэу шытыгъ, етланэ зэклаклуи тетисхъаплэм тетисхъагъ. Автобусым ежэнэу тыриубытэгъэн фае.

Тэ автобусэу тызэжэрэр кылухъагъ, итысхъан фаехэр итысхъахи, пчъэр водителым кыригъэсэжыи, мэклэ-маклэу игъогу техъанэу кырилонтылклэу ригъэжыагъ. Сэри, слэлъэныкыо лэтыгъэ сыхъаклэхэм афэгъэсысызэ, «Шъугъогу мафэх!» яслозэ, ошлэ-дэмышлэу, шъэожьые лэ-тлахъо горэ автобус кыогъум кыкълэуэтыгъ. Щтэм хэтэу, ынэхэр иджэгъухъэхэу, ышлэщтыр ымышлэу зэтэкъагъэу къэуцугъ, ау псынклэу зыкышлэжыи, гүлэзэ, ылэхэр клэзэзызэ ыгужъуаклэ дэлэбэжыгъ. Зыгорэ зэрэдэлъыр пшлэнэу телэбагъ, кыдэмызынэу псынклэу ыгъэтэрэзи, лүчыжыгъ. Итеплэклэ шъо-цыеу фэпагъэу, джанэу шыгыри пкыжыгъэу, шъхъацыри лужбоу зэхэлыхъагъэу, чэщым унэ зэгъэфагъэм ит плэкlor шъабэм зэрэхэмылгыгъэр кыепшлэнэу шытыгъ.

«Мардж, къэшъуубыт! Ешъумыгъэ-тыгъу!» — ылозэ бзыльфыгъэ горэ, тучаным зэрэтесыр уигъашлэу, халат фыжыбызэ шыгъэу кылулэдагъ. Къыздизыгъэри тымышлэу полицием илофышлэ горэ мыгужъоу кылухыи, къэлэм-тхылыплэхэр кыштэхыи, зы-лэуэгъуыи, алэуэгъуыи зэклэ ытхэу ригъэжыагъ.

...Псынклэ дэдэуи агъэунэфыгъ: шъэожьыем ятэ илэжъэп, янэ ешъо-ным сымаджэ ехъулагъ, нахыбэрэм-клэ сымэджэщым члэлъ, клалэр кыратырэмклэ е кытыгъурэмклэ шыи, яни зыдылыгъ. Полицием зыныбжъ имыкълэуэгъу мыхъо-мышлэ зышлэхэрэм ыручэтыгъ, зытло-зыщэ къа-убытыгъ, ау нэдэплъыплэ зэригъо-тэу хэлъэдэжыи.

«Мы лэфыр кыхъэ-лыхъэ хъушт, къаклори кыэтлыс, зыгъэпсэф» ылозэ цыф зэхэтхэм къахахыи, ллэу автобусым ежэрэм сакъыхыщыгъ.

«Мы шъэожьыем фэдэу, егъэ-зыгъэу тыхэгъэгу исыр бэ. Гукъау нахъ мышлэми, ахэм япчъагъэ маклэ хъурэп. Сэри а гъогуи сытехъан-клэ бэп къэнэгъагъэр... Умыгузэ-жъомэ къедэлэу, уахътэри дгъэ-клон... — ылауагъ. Етланэ ежъ-ежы-рэу игушылэ лъыгъэклоглагъ.

... Еджаплэм сычлэсыгъ тятэ ты-кычлэдыжыи нэмыклэ унагъо зыхъ-хъажыи. Тянэ илэжъапкыи имыкълэу, сэри, сшыпхъуи тыригъаджэу, шхын лэфымкыи кын тыхэтэыгъ. Сянэшы-пхъум селъэлэуи, адэзгъэгушыи, тынэ етымыгъашлэу, кытпэмычыжъэу щыт комбинатышхом сылэжъэнэу сылу-хъагъ. Щэджэгъоужым, еджаплэм сы-

кыкыжыи, ащ сыклозэ, пчыхъэ мээхэ нэс лэф шысшлэу сыублагъэ. Мэфитлуклэ тынэ шыпкъэр нэсыгъ, кууагъэ, кыиыгъэ, ау сыдэу щытми къедгъэшлугъ, еджэнымклэ ауж сы-кынэ хъумэ сыкылулыжыи, лъа-гъэ дэсшыгъ. Тлэклурэ сылэжъагъэу зэхэсыгъэ ыкли сынитлуклэ слъэгъу-гъэ: лэфшлэн ужим гъэбылыгъэклэ лэфшлэлэм шхынэу шашырэм шыщ-хэр кыдахаи. Кыдахырэм шыщ етланэ кърэгъулым лэклагъэхъажыи зи зэримылштым фэшл. Бэрэ ся-плыгъ сшлогъэшлэгъонэу. Сегупшы-сагъ, тауштэу зэтэфэжыра мыщ кышашырэмэр дахырэмэр, а къа-шыгъэм хъэхъэгъэ пчъагъэмрэ. Шып-къэр пшотмэ, кызгурылауагъэп.

Лэф кыздэзышлэрэ лэжъаклоу Юрэ шхызэ кысылуагъ: «О пфэлъэ-кыштымэ, дэпхыным пачэ къэмы-ган, ау кърэгъулым лъагъ дэлъшын фае. Удэклыжыи хъумэ лъэш дэдэу укымыплъыхъанэу. О уилахъ зымы кыхыщытэп. Тхъаматэри ащ лъэ-шэу хэс. Шыпкъэ, ащ фыдахырэп, машинэклэ кухъэ-кухъэу фыдащи нахъ. Дашыгъэ гъомлапхъэр ащэ, кыкылэкыгъэм илахышлу тхъама-тэм иджыбэ макло, дэзыщыгыи, зы-шагъэхэми икълэу фэдэу мылкъур алэклэхъэ. Тхъапэу гъомлапхъэм кы-гъухэр зэлэтыжыи. А зэклэри о умышлэми хъушт. Кыбгурылауагъа?»

Тыгъон лэфыр сшлогубгъэнэу, сшло-хъайнапэу, къэсымыгъэклогу зысшы-лагъ, зыспытыгъ, ау сыдэу щытми: «хъу шлоигъор орэхъу, тани, сшы-пхъуи зыгъэгъэшхэклын» сшлуи, те-сыубытагъ. Зэгорэм кыдэсхынышл сепллын, етланэ кърэгъулым лъагъэ дэсшыи.

... лэфшлэгъу ужим нэкулъэу къа-шыгъагъэр, джыри зэрэфабэу сы-ныбэ клэпсэклэ есцэкли клэспхагъ. Джанэри дахэу къэсцэхыжыи гъон-чэджым дэсыупклэжыи. Гъунджэм сылухъагъ, тэдыкли зыкълэсплыхъагъ. Уемыплъыпэмэ, гуцафэ пшыштэп. Тыкыдэклэжыи, тыкълэжыагъ. Си-лэфшлэгъу Юрэ сапэ итэу, сэ дэсхы-рэм фэдэ зытлэу зэрилыгъэу, къэ-уцуи сэмэркъэхуэр кърэгъулэм ади-шыгъэх, ыгъэхъыгъэх, «Ущымытэу кло, уауж итхэри гъаглох» — кы-ралыи атлупшыгъ. Сыгу капэклэ сы-гъэу, пклэнтлэпсыр кысэчъэхызэ дэклыгъом сыкълэсыгъ.

«Насыпынчъэр махъшэм тесми хъэр ецакъэ» зылауагъэм нахъ шып-къэ цыф ыложыи. Лъэбэкъу заулэ къэсшыи, кърэгъулым ыпа-

шъхъэ сыкълэзехъэм, клэпсэу сы-ныбачлэ епхэкыгъэр зэпычи, нэку-лым зыкыгъэщыи, джанэм кыхъэ-плыи, кълэуцугъ. Джыдэдэм ар шхэны, ау а чыплэм сэ скышъо зэрэплъыгъэм а нэкулъыр кыгъа-жъэу кысшлэшыгъ. Нэбэ-набэу кърэгъулым кысэлплэи: «Джанэр дэчай» зелом сиукыгъ сшлэшыгъ. Тхъамэтэ лэф хъугъэ. Милицием къеджэгъэх. Саубыти, колбасыри сшгончэдж кыдагъэнэжыи хъапс лэф кысфызэлэуахынэу сацагъ. Сы-нэпсхэр кысшлуехыгъэх. «Хъалэ-чы охъу! Сыд пачэ селэгъ! Тянэ зэхихмэ сыдэу хъушт?...» Гупшы-сабэ шхъэм шызэблэкыи. Етлани анахъ лаехэр ары.

«Прокуратурэм илофышлэ къэклогъэ нэс мыщ ис!» — алуи, унэ горэм сырадагъ. Унэм шхъаныгъупчэ тэрэз хэлэп, гъучл хъагъэклэ зэ-клэулагъ. Къогуи, джэхашъом лыжъ горэ, ыжаклэ зэхэлыхъагъэу, ышъхъэ клэупсыхъагъэу шыс. Чыплэу сызэ-рыфагъэмрэ тынэ бэлахъэу кыфэс-хырэмэр зэхэхъахи кысшлуиуыгъ, гыныр кыхъэсыдагъ. Лыжъ мэхъаджэр зэ къэплэагъ, тло къэ-плэагъ. Къэтэджи кысыплъыхъагъ. Сэри гыныр щызгъэтырэп. Сыщыт. Сэклэзэзы.

— Щыгъэт! О ухэмытми ерагъ, сшъхъэ мэузы, — ылуи лыжыи кызыстыкеуом, сыкыкыгъэщытагъ, ау гъэшлэгъонба, зыкълэсплэхъыгъ.

— Къэлуат кыюхъулагъэр, сыкълэ-далэ!

Кысэхъулагъэр зэклэ, хэзыгъэ имылэу фэслотагъ.

— А клал, къэгъэлагъэу ащ фэдэ бырсыр ухэзыдэжэгъэр! — ыжэ кы-дэзыгъэ къодыеу лыжыи кълэбани нэкулъыр клэклитхыгъ. Зы купырэ еплыгъ, кълэплыхъыгъ, етланэ те-лэхъыгъэ фэдэ ышлэ, зэфэдизэу зэпычыгъ. Пчыгъэм ыныкыо кыс-фыщыгъ:

— Дэгъу дэд зэрэпачымыгъэр, шхы мыр псынклэу, ау фэсакъ, пчыи темыган, псы тилэп.

— Ащ фэдэ мэхъау, мыр сшхымэ сыд кысалошта... сшхыштэп, — сшлуи фэсыдагъэп.

— Ар джыдэдэм пшхышт, хъау плэмэ, уклэгъожыи, чыплэ ладжи уиуошт, — кыпыгъэхъожыгъ.

Тынэхэр кырифыным фэдэу, ера-гъэу етфыхызэ дэхэклаеу тышагъ. Уахътэу тешлагъэр зыфэдизыр къэс-лонэу сшлэрэп, ау пчъэ егъэтыгъэр кылуахынэу зырагъажъэм гүлэм

сыхэтэу нэкулъ такырэу сэ кыс-фэнагъэр зыдэлъыгъэм дэслъхъа-жыгъ. Лыжым дэжъ псынклэ дэдэу сыдыреплэхъыгъ. Зыпари ымышхы-гъахэм фэдэу, ышъхъэ еуфэхыгъэу нэчапэклэ кычлэплышъ, ылэхъуамбэ ылупэ лүлэу «зи умыло», кыригъэ-клэу кыогъум кыс.

— Къэтэдж, кыюупчыштыр къэ-кылагъэшъ, — алуи унэм сыкырашъыгъ. Коридор кыхъэм сыращи нэмыклэ унэ сырашагъ. Столым лы горэ пхъэ-шаеу клэпырыс, папкъашоу ылыгъым дэлъхэм ахалпыи, тхэлэп зытлэу къа-хыгъ. Мыгумэклэу, «Пцлэ, плэ-кыуацл, укызыфащагъэр...», — ыло-зэ, кызэплэу, гъончэджым дэгъэ-нэгъэ нэкулъ такырыр кыплэуэгъу. Кызщыпкыи кысылыхъыгъ. Губжым хэтэу одыджыным теуагъ. Кычлэ-хъэгъэ лым текууагъ.

Шъозэца сэлэ, сшлэн сымышлэу урамым сытетэп сэ. Сыд сыкызы-фэшъуагъэр? Члэшъуыри шъутлуп-щыжъ, ядэжъ шъушъжыи нахъ дэгъу. Жъугъэцаклэ! — Етланэ сэ зыкыс-фигъази: «Члэклэ зысымыгъэлэуэгъоу, шхъэубат, уинасып кыхыгъ. Непэ щегъэжыагъэу, зыгорэ пшлэным ып-клэ егупшы!» — кысфигъэпытэгъ. Жыи кысылымыкыжыи сызэлплэхъы-зэ, пчъэ кыб сызэрэхъоу кыкылэст-хъугъ, псынклэ дэдэуи тиунэ сыкълэ-сыжыгъ. Тянэ, тинасыпти кълэба-рыр рагъэшлэнэу игъо ифагъэхэп.

— А сиклал, сыдэу непэ укыгъу-жъуагъа? — тынэ кысэупчыгъ.

— лэфшлэныр хъоигъэ. Сенэгъуе ащ нахыбэрэ сымыкълонклэ. Сыдэу ащ ухаплэрэ, тын?

— Дэгъу, сиклал! Еджэныр зэклэ-ми анахъ лэф. Тхъэм ыломэ, цыфхэр зэрэхъоу тыхъун!

Ятлонэрэ мафэм лэфшлэлэм сы-кылулыжыи, заявление стхыгъэ. Ащ ыуж гушылэ пытэ шлыгъэ, сыд фэдэ кын сыхэтми зымы семынэ-цынэу, сымытыгъонэу. Бэрэ сегу-пшысэ: «Хэты ышлэра, а лыжыи сапэ кымыфэгъагъэмэ сишылэныгъэ зэрэхъуштыгъэр?» Сиакыли нахъ шлэхэу кыгъэкылауагъ сшлэшлэ. Си-луагыи сепцыжыгъэп. Мы шъэожьые тыгъокло цыкълур зысэлэуэгъум бэ сыгу кълэжыжыгъэр. Плуныгъэ-гъэ-сэныгъэр тишылэклэ-гъэлэсыклэ лъэшэу кышценэ. Шыпкъэ, плуныгъэр уна-гъом кышжэжэ, ау урамым телъ хэбзэнчъагъэм зэклэ хъаулые ешлэ. Ащ хэбзэ еклонлакэ ишыклагъ.

— Тхъэм уегъэпсэу, усэгъэгужъон фае, — лым кылуи кызэтэдджым, сэри псынклэу кыуэсшлэжыгъ.

— Хъярклэ, уимырадхэр кыбдэ-хъунхэу пфэсэлэ! — сшлуи сшгъогу сытехъажыгъ. Кълэбарэу кысфало-тагъэр шхъэм имыклэу бэрэ сыхэ-тыгъ. Хабзэмрэ ны-тыхэмрэ зэды-рагъаштэу, зэгъулохъу кытклэхъу-хъэрэ сабыйхэм ящылэныгъэ зэрэ-дэхэщым, зэрэбаиштым фэмыба-нэхэмэ пклэ илэп сшлуи пысыупкыгъ. Уегупшысапэмэ, цыфым нахъ лъа-плэу, нахъ лэшлоу сыда мы дунаим тетыр?

ХЪУТ Руслъан.

Адыгэ Республикэр зызэхашагъэр илъэс 22-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ Иофтхьабзэхэр

Мафэр	Уахътэр	Иофтхьабзэр	Чыплэр
чъэпыогъум и 1-м	11.00	Лъэпкъ тхылъым иа 1-рэ республикэ фестиваль	къ. Мыекъуапэ, къэлэ паркыр, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ библиотек
чъэпыогъум и 1-м	15.30	Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ыцлэкIэ щыт открыткэхэмрэ нэпэеплъ шлухъафтынхэмрэ зыныбжъ илъэси 100 хъугъэхэм аратыштых	Адыгэ Республикэм социальнэ фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ игупчэхэр
чъэпыогъум и 2-м	15.00	Адыгэ Республикэм футболымкIэ ичемпионат (пос. Тульскэм икомандэу «Урожаймрэ» Адыгэкъалэ и «Адыгейскэрэ» зэлукIэщтых)	къ. Мыекъуапэ, АР СДЮСШОР-м футболымкIэ истадион, ур. Конституций, 8А
чъэпыогъум и 3-м	11.00	Торжественнэ зэлукI	къ. Мыекъуапэ, АР-м и Къэралыгъо филармоние
чъэпыогъум и 3-м	11.30	МэфэкI концерт	къ. Мыекъуапэ, АР-м и Къэралыгъо филармоние
чъэпыогъум и 3-м	13.00	А I-рэ Дунэе фестиваль-зэнэкъокъоу «Адыгэ пшъашъ» зыфилорэр	къ. Мыекъуапэ, АР-м и Къэралыгъо филармоние
чъэпыогъум и 3-м	15.00	Къэгъэлъэгъонэу «Тарихъым епхыгъэу бзылъфыгъэхэм ядунай» зыфилорэр («Краснодар къэралыгъо тарихъ-архитектурнэ музей-заповедникэу Е.Д. Фелицыным ыцлэкIэ щытыр» зыфилорэр ягъусэу)	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей
чъэпыогъум и 3-м	15.00	Сурэт-къэгъэлъэгъонэу «Адыгэ Республикэр илъэс 22-рэ хъугъэ» зыфилорэм икызыэлухын	къ. Мыекъуапэ, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей
чъэпыогъум и 3-м	18.00	Культурэ Иофтхьабзэу «СихэкI дахэу — си Адыгей» зыфилорэм тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо ансамблэу «Исламы-ем» кытышты концертыр	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 4-м	12.00 — 14.00	Урысыем ичемпионат, «Темыр Кавказым щыпсэурэ цыф лъэпкъхэм язэкъошныгъ» зыфилорэ я XXI-рэ зэнэкъокъоу кушъхъэфачъэхэмкIэ щыIэщтыр	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 5-м	8.00 — 14.00	Я IV-рэ республикэ фестиваль-зэнэкъокъоу «Адыгэ къуаер» (Адыгэ Республикэм икълэхэмрэ ирайонхэмрэ ямуниципальнэ образование-хэм ялэпкъ цагухэр)	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр (ур. Пушкиным кыщегъэжъагъэу культурэм и Унэу «Гигантым» нэс)
чъэпыогъум и 5-м	8.00 — 14.00	Республикэ ермэлыкыр	къ. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэр (ур. Комсомольскэм кыщегъэжъагъэу ур. Советскэм нэсэу)
чъэпыогъум и 5-м	10.00	Хъэхэм я Урысые къэгъэлъэгъон	къ. Мыекъуапэ, культурэмкIэ къэлэ паркыр
чъэпыогъум и 5-м	10.00 — 14.00	Лъэпкъ IэшIагъэхэм якъэгъэлъэгъон ыкли ящэн	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 5-м	10.00 — 12.00	Адыгэ Республикэм народнэ творчествэмкIэ иколлектив анахъ дэгъу-хэм къалэм ичIыплэ зэфшъхъафхэм якъэгъэлъэгъонхэр ащыIоштых	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 5-м	11.00 — 13.00	Урысыем ичемпионат, «Темыр Кавказым щыпсэурэ цыф лъэпкъхэм язэкъошныгъ» зыфилорэ я XXI-рэ зэнэкъокъоу кушъхъэфачъэхэмкIэ щыIэщтыр	Мыекъопэ районыр, пос. Тульскэр, Партизан гъэхъунэр
чъэпыогъум и 5-м	11.00 — 15.00	«Адыгееу сигупсэр!» — мэфэкI концерт программэр	къ. Мыекъуапэ, культурэмкIэ къэлэ паркыр
чъэпыогъум и 5-м	12.00	Унагъом иджэныкъо фэгъэхьыгъэ республикэ мэфэкIэу «Семья — союз родных сердец» зыфилорэр, Адыгэ Республикэм икълэхэмрэ ирайонхэмрэ къарыкIышты зэшъхъэгъусэ ныбжьыкIэхэр хэлэжьэщтых	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 5-м	14.00 — 16.00	Адыгэ Республикэм искусствэхэмкIэ илэпIасэхэм яконцерт	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 5-м	15.00 — 19.00	«Цвети и пой, республика моя!» зыфилорэ концерт программэу къалэу Мыекъуапэ итворческэ коллективхэм къатыштыр	къ. Мыекъуапэ, культурэмкIэ къэлэ паркыр
чъэпыогъум и 5-м	17.00	Орэдымрэ къашъомрэкIэ Темыр-Кавказ ансамблэм иконцерт (къ. Ростов-на-Дону)	къ. Мыекъуапэ, культурэмкIэ къэлэ паркыр
чъэпыогъум и 5-м	19.00	Адыгеймрэ Урысыемрэ яэстрадэ ижъуагъохэм яконцерт	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 5-м	22.00	МэфэкI мэшIоустхъу	къ. Мыекъуапэ, Лениным ыцлэкIэ щыт гупчэр
чъэпыогъум и 6-м	11.00 — 14.00	Урысыем ичемпионат, «Темыр Кавказым щыпсэурэ цыф лъэпкъхэм язэкъошныгъ» зыфилорэ я XXI-рэ зэнэкъокъоу кушъхъэфачъэхэмкIэ щыIэщтыр	къ. Мыекъуапэ, ур. Пушкиным ыцлэкIэ щытыр

Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашIэу «Бзылъфыгъэ лъэрымышхэхэмрэ сабий кызыфэхъугъэкIэ ныхэмрэ ахъщэ IэпыIэгъу афэгъэнэфэгъэныр ыкли ятыгъэныр» зыфилорэр гъэцэкIэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым жъоныгъуакIэм и 16-м ышIыгъэ унашъоу N 105-р зытетэу «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2011-рэ илъэсым бэдзэогъум и 12-м ышIыгъэ унашъоу N 138-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо органхэм къэралыгъо пшъэрылхэм ягъэцэкIэнкIэ административнэ регламентхэмрэ къэралыгъо фэло-фашIэхэм язэхэщэнкIэ административнэ регламентхэмрэ кызырэрэхыхэрэ ыкли зэраухэсырэ шIыкIэм ехъылIагъ» зыфилорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъэм» диштэу **унашъо сэшIы:**

1. Къэралыгъо фэло-фашIэу «Бзылъфыгъэ лъэрымышхэхэмрэ сабий кызыфэхъугъэкIэ ныхэмрэ ахъщэ IэпыIэгъу афэгъэнэфэгъэныр ыкли ятыгъэныр» зыфи-

лорэр гъэцэкIэгъэным пае Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым мэкъуогъум и 28-м ышIыгъэ унашъоу N 131-р зытетымкIэ аухэсыгъэм мы унашъом игуадзэ диштэу зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипашъэ О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо органхэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ къаригъэхъанэу:

— кыыхауыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеймрэ», «Адыгэ макъэмрэ» яредакция,

мазэ къэс кыдэкIырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуфогъэхэр» зыфилорэм алэкигъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишъолъырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае Урысые Федерацием юстициемкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэlorышIапIэ мы унашъор Iэкигъэхъанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцэкIэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу Е.А. Ковалевыр лыпылIэнэу.

4. Официальнэу кызыхауырэ нэуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
Ионыгъом и 25-рэ, 2013-рэ илъэс
N 216

ДУНЭЕ ФЕСТИВАЛЫМРЭ ШЫЭНЫГЪЭМРЭ

Кавказ шьолъырым имамыр шылакэ гъэ-пытэгъэным фэгъэхьыгъэ Дунэе фестивалэу Налшык шыкыуагъэм искусствэм имастерхэр хэлэжьагъэх. Адыгеим икыгъэ купым Мые-кыуапэ кызыгъэгъэ-жым, республикэм культурэмкы и Министертвэ пресс-зэлыкэ шызэхашагъ.

Кавказ имамырныгъэ агъэпытэ

Адыгеим культурэмкы иминистрэу, Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгэ Республикэм, Темыр Осетием — Ала-нием янароднэ артистэу Къулэ Мыхьамэт зэхэхьэм пэублэ гущылэ кыщишыгъ. Я XVI-рэ Дунэе фестивалэу Налшык шыкыуагъэм имэхьанэ къэзылэтырэмэ зэу ащыц шьолъырхэм ятворческэ куп анахь дэгъухэм яискусствэ кызырэгъагъэлъэгъуагъэр. Къылэ шьолъырымрэм Темыр Кавказымрэ ащыпсэурэ лъэкхэм ялэпэщысэхэм яплыгъэ цыфхэр зылэпишагъэх. Тиреспубликэ иллыкхэр нахьыбэрэ кызыщытху-гъэхэм ащыщых.

— Дунэе фестивалым зэгъэ-пшэнхэр тигъышгъэх, — кыщи-луагъ пресс-зэлыкэм Адыгэ Рес-публикэм культурэмкы иминистрэ игуадзэу, Урысыем, Адыгеим, Ингушетием культурэмкы язас-луженнэ лопшылэу Шъауапцэкы Аминэт. — Шьолъыр 13-мэ ялэпэлэсэныгъэ кыщагъэлъэгъуагъ.

Къэбэртэе-Бэлыкъарым и Лпыш-хьэу Къанэкы Арсен лъэхьа-ныр зэзыпхырэ лопшылагъэмэ якъэ-гъэлъэгъонэу Дунэе фестивалым шызэхашагъэм шлогъэшлэгъонэу зыщигъэгъозагъ. Адыгеим икы-гъэхэм гущылэгу къафэхьугъ. Ис-кусствэ лъагэм лъэкхэр зэ-рэгъэфысэхэрэм А. Къанэкыр кытегушылагъ, лъэкъ шлэжым пылхэм мамыр псэуклэр зэра-гъэпытэрэм уасэ ритызэ, шушла-гъэр лыгъэкхотэгъэным имэхьанэ клыгъэтхыгъ.

Упчлэжьэгу зэфэхьух

Культурэмрэ искусствэмрэкы Къылэ шьолъырым и Коорди-национнэ совет изэхэсыгъо эко-номикэм шытегушылагъэх. Лэжъап-кыу культурэм илофшлэхэм ара-тырэм хэгъэхьонхэр зэрэфашы-щымкы упчлэжьэгу зэфэхьу-гъэх. Къэбэртэе-Бэлыкъарым культурэмкы иминистрэу Фырэ

Руслан Координационнэ сове-тым итхьамат. Ащ изэфэхьы-сыжхэр шыэныгъэм зэрэпхыгъэ-хэр зэхэщакломэ кыдалытагъ, лопшлэкышлэхэм афежьэнхэу ямурад. «Аллея Российской Сла-вы» зыфилорэ лопыгъор Урысыем шагъэцкышхэр. Ащ итхьаматэу Ми-хаил Сердюковым иепллыкхэрэи зэфэхьысыжыщытх.

Зэхэхьэм Абхъазымрэ Къылэ Осетиерэ ялыкхэрэи кыщы-гушылагъэх. Адыгеим культурэм-кы иминистрэу Къулэ Мыхьа-мэт Урысые Федерацием куль-турэмкы изакон ипроект фэгъэ-хыгъэу кыгушылагъ. Зэхокы-ныгъэхэр шыгъэнхэ зэрэфаемкы кыдырагъэштагъ.

Шлэныгъэлэжьхэм язэхэхьэ Адыгеим ыцлэкы кыщыгушылагъ Паштэ Мадинэ. лопшлэлэу «На-нэм» ипащэу Нэгъуцу Аслан Налшык шылагъ. Пресс-зэлыкэм кызырэгъагъэу, тилофшлагъэхэр кыгъэлъагъозэ, Къэбэртэе-Бэлы-къарым, нэмыкы шьолъырхэм шы-

сэ зэрэпхыщтхэри кыхыгъэ-щыгъэх.

«Исламыер» яклас

Тиансамблэ цлэрылоу «Исла-мыем» Дунэе фестивалым кы-щежэщыгъэх. Орэдымрэ къа-шомрэ зэгъусэхэу лъэкъ ис-кусствэр лупкыу кызырэгъэлъэ-гуагъэр зэхэщакломэ хагъэунэфы-кыгъ. Пресс-зэлыкэм кыщыгу-шылагъэх «Исламыем» ихудоже-ственнэ пашэу, композиторэу Нэ-хэ Аслан, артисткэ цлэрылохэу Агъырджэнэкы Саньетрэ Лъэ-цэр Светланэрэ.

Кыуым Къулэ Мыхьамэт Адыгэ Республикэм имэфэкл мафэ фэгъэхьыгъэ лоптхьэбзэ гъэшлэгъонхэр зэрэщылэщтхэр хыгъэунэфыкыгъ.

Я XVI-рэ Дунэе фестивалыр Ставрополь щыклошт.

Сурэтым итхэр: **пресс-зэлыкэм хэлэжьагъэхэр.**

ФУТБОЛ. УРЫСИЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Насыным гуетыныгъэр игъус

«Зэкъошныгъ» Мыекыуапэ — «Астрахань» Астрахань — 2:1. Юныгъом и 29-м Мыекыуапэ шыздешлагъэх. Зезыцагъэхэр: Л. Верулидзе, С. Касабиев — Владикавказ, С. Пода — Элиста.

«Зэкъошныгъ»: Плахтий, Трещанский (Мыкы Абрек, 88), Абаев (Ушаков, 73), Мыкы Мурат, Бацев (Къонэ, 59), Так-лый, Батырбий (Коттоев, 67), Ибрагимов, Эйдельмант, Осма-ев (Къушхьэ, 90), Датхужь.

Къэлапчъэм лэгуаор дзэыздагъэхэр: Бацев — 14, Къонэ — 90, «Зэкъошныгъ». Зеленский — 63, «Астрахань». Я 84-рэ такыкым Панфиловым пенальтир дидзагъэп.

дэхэр лэгу фытеоштыгъэх, ыпэкы илынуэ еджэщтыгъэх. А. Къо-нэр метрэ зауэлкы зыпэчыжъэ къэлапчъэм лэгуаор дидзэн ыльэ-кыгъэп, блэугъ. Ешлэгъур клэуым фэклэгуагъэу бысымхэр апэкы лэклэуатэх. К. Эйдельмант ытыгъэ лэгуаом А. Къонэр лычъагъ. Амирэ ухъумэклитур ыгъэплъэ-хъуи, зым лэкыкыгъ. Изакоу къэлэпчъэлутым екыуи, хъагъэм лэгуаор ридзагъ — 2:1.

Пресс-зэлыкэр

«Зэкъошныгъэм» итренер шхьалэу Шыумэфэ Рэмэзан ти-футболистхэм ешлэкыу къагъэлъэ-гуагъэм ыгъэрэзагъ. Пенальтир тикъэлапчъэ кыдадзагъэмэ, зэ-лыкыгъум кырыкхон ыльэкышты-гъэр кэшлэгъуаеу ылытагъ. «Зэкъошныгъэм» иешлэкы кыгъо-тым пэблагъэ хъугъэу Р. Шыу-мафэм кылуагъ. З. Осмаевыр, А. Датхужьыр, нэмыкхэри дэ-гъоу ешлагъэх.

«Астрахань» итренер шхьалэу К. Степанян кызырэгъагъэмкы, къэлапчъэм лэгуаор дидзэнэу командэм амалышлэхэр илагъэх. Ятлонэрэ такыкы 45-м кыкылоцкы хыкхэр нахьышлоу ешлагъэх. Пенальтир яфутболист зэрэди-мыдзагъэр ешлэгъум клэухэу фэхьугъэм кыгоуагъэу ылытагъ.

Купым зэрэщылагъэхэр
«Торпедо» — «Вятя» — 1:0, «Олимпия» — «Газпром»

— 2:0, «Таганрог» — СКВО — 1:1, «Волгарь» — «Митос» — 0:0, «Черноморец» — «Био-лог» — 1:0, «Краснодар-2» — «Дагдизель» — 2:0, «Алания-Д» — «Мэщыкы» — 2:1, «Те-рек-2» — «Энергия» — 2:1.

Чыплэу зыдэщытхэр

1. «Волгарь» — 39
2. «Черноморец» — 35
3. «Олимпия» — 32
4. «Торпедо» — 29
5. «Митос» — 28
6. СКВО — 26
7. «Дагдизель» — 26
8. «Витязь» — 22
9. «Газпром» — 19
10. «Биолог» — 19
11. «Астрахань» — 18
12. «Краснодар-2» — 17
13. «Алания-Д» — 16
14. «Таганрог» — 16
15. «Терек-2» — 13
16. «Зэкъошныгъ» — 12
17. «Мэщыкы» — 8
18. «Энергия» — 5.

Тикомандэ ыпэ итхэм яешлэкы хагъахь. Ар кыдэтлытэзэ, «Зэкъошныгъэр» ауж кынэрэмэ ахэкыжынуэу фэтэлэ. Чъэ-пыогъум и 5-м тифутболистхэр «Газпромым» лүкыштых. Ешлэгъур Ставрополь крайм щыклошт.

Сурэтым итыр: **къэлапчъэм лэгуаор дзэыздэгъэ Къонэ Амир нэгъушлоу ешлэлэм кы-кыжы.**

Нэклубгор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Кызырэгъагъэрэм кыхэкыу футболистхэм зэхэщэн лопы-гъохэр къахьыльэкыштыгъэх. Ешлэлэм ит псым лэгуаор «ханэ-щыгъ». Янасып кыхьыным шы-гугъхэзэ футболистхэр къэлап-чъэм пэчыжъэхэу даоштыгъэх, ау ащ фэдэ хахын альэкыгъэп.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэккы лопхэмкы, лэккы кыралхэм ащыпсэурэ тилъэккыгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкы ыкы кыбар жъугъэм иамалхэмкы и Комитет
Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор шхьалэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр
МЭЩЛЭКЪО Саид

Пшэдэклэжы зыхьырэ секретарыр

ЖАКЭМЫКЪО Аминэт

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшэдэклэжы зы-хьырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын лопхэмкы, телерадиокъэтын-хэмкы ыкы зэлы-лэскы амалхэмкы и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэло-шлэл, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кы. Мыекыуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 3276

Хэутыным узщыкытхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
Зыщыкытхэгъэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00